

Leerkracht uitleg GOTD Bevrijding / Tijdvak Wereldoorlogen en Holocaust 1900 - 1950

Vooraf:

In de Eerste Wereldoorlog lukt het Nederland om neutraal te blijven, maar in 1945 vallen de Duitse legers ook ons land aan. Het begin van bijna 5 jaar bezetting.

Dia 1: Raadsel: Bevrijdingsmonument in de Schoolstraat

Hierop deze tekst: 'Op 5 mei 1970, in het 25e jaar van zijn herkegen vrijheid, wijdde Rosmalen dit monument in diepe dankbaarheid aan zijn eigen gevallen en aan zijn verre vrienden en hun gesneuvelden de 53 Welsh Division die op 23 oktober 1944 Rosmalen van de wrede Duitse bezetting bevrijdde en het Canadese Lake Superior Regiment dat nog vier maanden het dorp verdedigde' /

Dia 2: 23 oktober 1944

Het bevrijdingsmonument herinnert de inwoners van Rosmalen aan de bevrijding van hun dorp op 23 oktober 1944 door de 53ste Welsh Divisie en het Canadese Lake Superior Regiment. Ook worden met het gedenkteken de medeburgers herdacht die tijdens de bezetting door oorlogsgeweld zijn omgekomen. De bevrijding is zeker niet zonder slag of stoot verlopen. Er waren tientallen doden (95 om precies te zijn). Honderd huizen/boerderijen werden helemaal verwoest. Nog eens 295 werden zwaar beschadigd. In totaal waren 700 van de 1100 gebouwen in Rosmalen beschadigd. (Bron: Vijf donkere jaren en filmpje Jos Korsten) het is goed om ook even stil te staan bij wat die vrijheid nu precies inhield: vrij van angst, vrij zijn van armoede, vrijheid van meningsuiting en vrijheid van godsdienst. (Bron: Vrijheidswijzer en Denkboek commissie 4 en 5 mei)

Dia 3: Kamp Vught

In de Tweede Wereld werden Joodse mensen opgepakt om in een concentratiekamp te worden vermoord. In Vught was vanaf 1943 zo'n concentratiekamp. Ook leden van verzetsgroep Margriet uit Rosmalen vonden daar de dood. Dus niet alleen Joden werd vermoord, ook politieke gevangenen, verzetsstrijders, gijzelaars, Jehovah's getuigen, zwervers, zwarthandelaren en 'gewone' misdadigers. In 1944 bij de bevrijding door de Engelse soldaten is het kamp al helemaal leeg! Het grootste kamp was Auschwitz / Birkenau in Polen, daar werden ongeveer 1 miljoen Joden vermoord.

Dia 4: Eerste Wereldoorlog

Belgische vluchtelingen: Nederland werd niet aangevallen in de Eerste Wereldoorlog van 1914 – 1918. Maar er kwamen o.a. wel 1 miljoen Belgische vluchtelingen naar hier. Ook in Den Bosch werden zij opgevangen. De Belgen vluchten voor de beschietingen en bombardementen, maar ook omdat de Duitsers alles wat bruikbaar was afpakte van de mensen. Veel mensen hadden geen toekomst meer in België. (Bron: Canonclip 5-6) Berucht was de "dodendraad", een stroomdraad van 332 km die de Duitsers spanden langs de grens van België en Nederland om vluchten tegen te gaan.

Dia 5: Gevaar Maas weg?

Tot 1942 overstroomde bijna elke winter de polder van Rosmalen. Het water kwam dan over de Beerse Overlaat. Na een grote overstroming in 1926 verbetert men de loop van de Maas, o.a. met een stuw in Lith en het halen van bochten uit de Maas. Daardoor wordt het overstromingsgevaar heel klein en kan de Beerse Overlaat in 1942 dicht gemaakt worden. Geen jaarlijkse overstromingen meer! Behalve bijna in 1995!

Dia 6: Wow: Knokploeg Margriet

Het hoofdkwartier van de knokploeg was in de Jasmijnstraat in Hintham. Huisarts Coppens, Karel Remmers, Martien der Kinderen en Christ Smits hoorden bij die ploeg. Zij overvielen o.a. kantoren in Rosmalen en Cuijk waar distributiebonnen lagen. Die bonnen waren nodig om onderduikers eten te kunnen geven. Ook werd de beruchte verrader "De Kin" door hen uitgeschakeld. In augustus 1944 worden een aantal leden gearresteerd en ter dood gebracht in Kamp Vught. (Bron: Vijf donkere jaren en filmpje Jos Korsten)

Dia 7: Extra

Kort filmpje (3:03 min.) over de verzetsgroep Margriet van Jos Korsten

Dia 8: Tijdvak Wereldoorlogen en holocaust

1900-1950 Tijdens de Tweede Wereldoorlog vermoorden de nazi's bijna zes miljoen Europese Joden. Deze genocide noemen we de Holocaust. Meer info in de [Canon van Rosmalen](#) en ook te gebruiken in combinatie met het [Kwartet van de Canon van Rosmalen](#) (waarvan er ook [fysieke exemplaren](#) te leen zijn) en de [Digitale landkaart van de Canon van Rosmalen](#).